

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

4. De effectu transactionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

§. III.

De quibus transigi possit.

1. Transigere licet de qualibet re dubia.
2. De crimine etiam capitali, excepto adulterio.
3. Non verò de crimine non capitali, excepto crimine falsi.
4. Non etiam de spiritualibus, interveniente aliquo temporalis.
5. Non de matrimonio.
6. Non de relictis testamento.
7. Non de alimentis futuris.

1. **T**ransigi potest de qualibet re dubia & litigiosa, l. 1. D. eod. de qua vel lis est, vel esse potest, l. 2. Cod. eod. etiam post conclusionem in causa, quia tunc quoque dubius litis est eventus. Non tamen post rem judicatam, vel jurejurando decisam, nisi interposita sit appellatio, aut interponi possit, l. 7. D. eod. aut negetur, ignoreturve judicatum esse, l. Post rem 11. D. eod. aut alio modo res judicata adhuc dubia esse possit, l. Cum is 32. §. 1. D. De condit. indebiti: nam alias, cum per sententiam definita & determinata sit, amplius transactio sine non potest; nec expedit, ut, quæ publico iudicio semel definita sunt, rursus pro privatorum arbitrato, tanquam indefinita & incerta, transactione definiantur.

2. De crimine quoque capitali tam auctori seu accusatori, quam reo, transigere permittitur, l. transigere 18. Cod. eod. quia unicuique sanguinem suum quovis modo licet redimere, l. 1. D. De bonis eorum & c. Nec pro confessio transigens haberi debet, quia magis declinandi gravissimi periculi causa, quam conscientia facinoris transigere censetur, l. fin. D. De pravaricatoribus. Excipitur tamen in d. l. Transigere adulterium, quod licet ex lege Julia capitale non fuerit l. Clodius D. De his, quibus ut indignis, & c. sed postmodum esse coepit, l. Quamvis Cod. de adulteriis: tamen de eo nominatim lex Julia pacisci vetuit, quia talis conventio in lenocinium incidit; & sufficit, quod postea coepit capitale esse, ut constat, ex d. l. Transigere & d. l. Quamvis.

3. De aliis autem criminibus, quæ pœnam sanguinis non ingerunt, transigere non licet, citra falsi accusationem, d. l. Transigere: quia tametsi crimine falsi certa pœna scilicet deportationis, statuta sit, l. 1. §. fin. D. De falsis: cœ-

pit tamen postea esse arbitraria, l. Qui duobus & penult. D. De falsis; ut ad mortem deveniri possit: & proinde ob metum mortis, etiam in hoc crimine, ut in capitali, transigere litigatoribus permittitur.

4. De spiritualibus verò, vel his annexis, non licet transigere, interveniente aliquo temporali, e. Constitutus, 4. c. super eo 7. c. Præterea 9. h. t. sed gratis & amicabiliter componere, d. c. super eo.

5. At in matrimonio nec transactio, nec compositio amicabilis admittitur, e. fin. h. t. quia si semel legitime contractum sit, amplius dissolvi non potest: si verò illegitimè id est contra sacros Canones, reconciliari non potest partium transactione vel compositione.

6. De eo quoque, quod in testamento relictum est transigere non licet, non inspectis verbis testamenti, quia talis transactio captiosa est, ideoque improba, l. 5. D. eod.

7. Similiter nec de futuris alimentis, quamvis ultima voluntate relictis, sine auctore Prætoris & causæ cognitione, l. Cum hi 8. D. eod. ne contenti modico præsentis, facile sibi relictæ, repudient homines, & inde contra testatoris voluntatem fame luborent: de præteritis verò, quia in his hoc periculum cessat, transigere licet, l. 8. Cod. eod.

§. IV.

De effectu transactionis.

1. Finem controversæ imponere.
2. Retractari ex post facto nequit.

1. **E**ffectus transactionis est, finem litibus motis & movendis, aut quæ timentur, imponere, l. Fratris Cod. & similibus.

2. Præterea quod semel inita nullo prætextu retractari possit, ne quidem rescripto principis, l. Cum proponas 17. Cod. eod. nec sub prætextu specierum vel instrumentorum postea retractorum, l. sub prætextu 19. & 29. Cod. eod. quia qui super principali transigit, etiam super accessoris, & iis terventibus, transigit: & cum transactio fiat libero & mutuo consensu, firma manere debet, e. Statuimus, e. Contingit. h. t. quod enim semel placuit, amplius displicere non potest. Arque ita licet pristina actio non sit extincta, quia transactio non est modus tollendæ obligationis à Jure civili introdu-

ctus,

ductus, *Instituit. Quibus modis toll. obligatio*: tamen agenti semper obstat exceptio transactio- nis, quæ vocatur exceptio litis finitæ, *cap. 1. De litis contest. in 6.* quia transactio non habet mino- rem vim ad litem dirimendam & finiendam, quam res iudicata, *l. Non minorem Cod. eod. Steph. Gratian. 2. p. Disputat. Forens. Discept. 400. n. 27* ubi subiungit, quod facta super sorte, extendat se ad fructus & accessoria, imò ad pœnam.

TITULUS XXXVII.

De Postulando.

1. Verbum Postulandi quid significet hoc loco.
2. Qui postulare possint.
3. Quisdam edicto prohibentur.
4. Quisdam lege.
5. Quisdam sententia.

VOcati ad iudicium ut non paciscuntur vel transigunt, sed malunt iudicio contendere, ideoque querendi sunt advocati vel procurato- res ad causam instituendam vel agendam. Quod spectant sequentes Tit. & imprimis hic *De Po- stulando*: quia postulare est unum ex præparato- riis iudiciorum, de quibus sequitur agendum.

1. Omisâ verò eâ verbi significatione, quâ Postulare significat exposcere in Prælatû, illum, qui propter aliquod impedimentum Canonicû eligi seu promoveri non potest, nisi cum eo dis- pensetur, de qua significatione antè egimus; & rursus eâ, quâ significat idem, quod accusare, ut cum dicimus, Postulare aliquem criminis: hic nihil est aliud, quam desiderium suum vel amici sui apud eum, qui iurisdictioni præest, in iure id est iudicio exponere (quod ad actorem perti- net) vel alterius desiderio contradicere (quod ad reum spectat) *Justin. l. 1. §. 2. D. h. r.* Atque etiâ ii, qui advocati non sunt, dum per se suas ratio- nes coram Iudice allegant, & suam causâ agunt, postulare dicuntur; etiam si Postulandi verbum pro advocacione usurpari certum in *d. l. 1. §. 1. & toto tit. Cod. eod.* Ex eo verò

quod dicitur, in Jure; sequitur eum, qui con- sultit in cubiculo suo, non dici postulare, seu ad- vocatum agere.

2. Postulare possunt omnes, qui nominatim non prohibentur, Prohibentur quidam Edicto Prætoris, quidam lege, quidâ sententiâ Judi- cis.

3. Eorum, qui edicto prohibentur, quidam in totum prohibentur, ut minor XVII annis, alio- quin, complera eâ ætate, postulare minori per- mittitur, *d. l. 1.* Item omninò surdus. Alii pro aliis tantum postulare verantur, pro se possunt, quia Edictum de postulando est prohibitorium: veluti mulier, tum ne contra pudicitiam, lexui suo con- gruenter, alienis causis se immisceat: tum quia pæcociari munus est virile, civile, & quodam- modo publicum. Item cæcus quia insignia Ma- gistratus videre & revereri non potest. Ideoque non obstat, quod possit esse Judex, *l. Cæcus Cod. de iudicis*, quia iudicia olim etiam privatis à Prætoribus mandabantur, & in Iudice Privato ni- hil nisi iudiciû, prudentia & doctrina requiritur. Insuper insigni turpitudine notati, ut dånati de calumnia, de capitali crimine, passi muliebria, & qui operas suas locarunt ad depugnandum cum bestiis. Alii denique & pro se & pro aliis postulare possunt; non tamen promiscue pro omnibus, sed pro certis tantum personis; ut ille, qui ex Edicto tamquam infamis notatur. Postulare autè hi possunt pro conjunctis personis, puta parentibus, libetis, fratribus, sororibus, uxoribus, & aliis, Edicto compræhensis. Atque hæc quidem personæ omnes ita postulare prohibentur, ut ne consensu quidem partium, aut adversario volente, admitti possunt, quia licet iudiciorum partes illæ, quæ potissimum ad litigatores spectant, pacis eorundem mutari possint: non tamen eæ, quæ præcipue ob dignitatem publicam magi- stratus conservandam institutæ sunt, uti est hæc postulacionis prohibitio, *d. l. 1. in primo.*

4. Lege interdicitur quibusdam, etiam pro aliis, postulare: veluti iudicibus & arbitris, in ea causa, in qua iudicaturi sunt, *l. Quisquis Cod. eod.* Item non Christiano, sub pœna exilii, *l. ult. Cod. eod.* Clericis quoque interdicitur est à Canoni- bus, ne coram laico Iudice postulent, sive maio- ribus Ordinibus sint iniuriati, ut Sacerdotes, Diaconi, Subdiaconi, sive in minoribus, adhuc versentur, modò stipendius susten-